

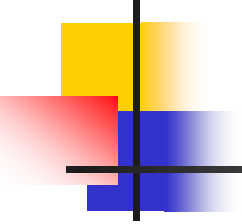
**РОЛЯТА НА СЕМЕЙСТВОТО В
ЕКИШНОТО ПОДПОМАГАНЕ НА
ЛИЦАТА С УВРЕЖДАНИЯ.
ДИСКУСИОННИ ВЪПРОСИ**

НАСОКИ НА СЪВМЕСТНА РАБОТА С ДЕТЕТО И БЛИЗКИТЕ МУ:

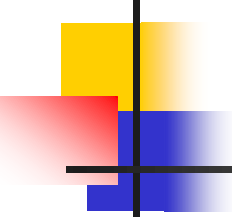

Преодоляване на неправилното възпитание (нецелесъобразно използване на възпитателни методи и подходи, оказване на психологичен натиск в семейна среда, насилие и др.)

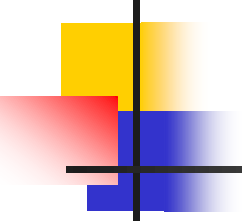

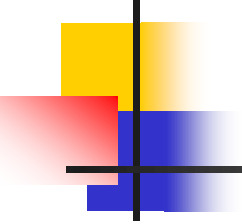
Преодоляване на неправилното поведение (агресия, самоизолация, себичност, егоцентризъм, маниакално доминиране и др.), независимо от носителите му

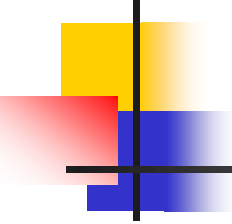

Разширяване и задълбочаване на социалните контакти и психолого-педагогическата информация. Стимулация на родителите да оптимизират времето, прекарано с детето, като го направят качествено и пълноценно. Обогаляване на възпитателните и психологически методи.

-
-
- Работа върху комуникативните умения – насочено към възрастните и детето им.
  - Работа върху разширяване на знанията на родителите за детските проблеми или спецификата на увреждането. Насочване и консултиране със специалист.

-
-
- Приучаване на родителите към открит диалог и екипна работа – цели, задачи, права и отговорности.
  - Работа с институциите.
  - Работа върху адаптацията както на детето, така и на семейството към социума.

-
-
- За ползотворната работа със семейството е необходимо да се определи *социалния му статус*. Разграничават се четири вида: социално-икономически, социално-психологически, социо-културален и социално-ролеви. Статусът е определящ за изясняване жизнедейността, функционирането и адаптационните възможности на семейството в актуалния момент.

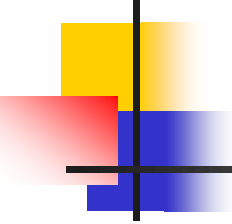

Социалната адаптация е свързана със следните компоненти:

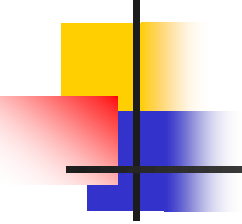
- **ИКОНОМИЧЕСКИ СТАТУС.** Очертава материалното положение на семейството в настоящия момент. Изразява се в материалното благосъстояние и имуществената обезпеченост – общ поглед върху семейните доходи, жилищни условия и т.н., които дават светлина върху въпроса за материалните условия и финансовите възможности за обгрижване на детето.

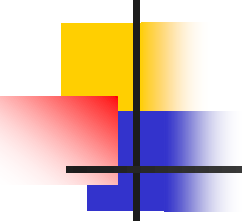

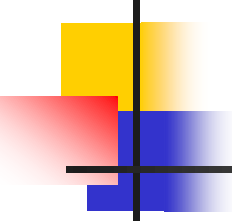

- ПСИХОЛОГИЧЕСКИ КЛИМАТ. Определя се от емоционалните настроения и тенденции, които се “съдържат” в отношенията между членовете на семейството. Високи показатели на нивото на социално-психологическия климат се поддържат от градивните (положителните) отношения, изградени на основата на сътрудничество, равноправие, зачитане на правата и уважение към личността.

-
-
- Неблагоприятният психо-климат в семейството се създава при наличие на тревожност, емоционален дискомфорт, отчуждение. Тези явления възпрепятстват изпълнението на една от главните функции на семейството – психотерапевтична, снемане на стреса и отчаянието.

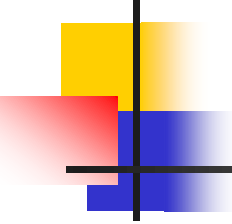
-
-
- СОЦИОКУЛТУРАЛНА АДАПТАЦИЯ.
Един от определящите компоненти.
Високото ниво на култура се свързва с широк кръг от интереси, които удовлетворяват развити духовни потребности. Семейството, в този случай, е ориентирано към всестранно възпитание на детето и изграждане на здрав образ на духовния живот.

-
-
- В семейство с **НИСКО НИВО** на духовна култура, силно стеснен кръг от интереси, слаба морална регулация се възпитава дете, което става носител на тези характеристики. **Средното НИВО** на култура се свързва с безучастност, неангажираност и неразбиране на детските проблеми, както и отсъствие на активна родителска позиция, насочена към промяна на ситуацията.

СИТУАЦИОННО-РОЛЕВА АДАПТАЦИЯ.

Тя е свързана с отношението на семейството към детето. В случаите на конструктивно отношение към детето, висока култура и активност на родителите при решаване на възникналите проблеми, се отчита **висок социално-ролеви статус**. Ако в отношенията с детето присъства устойчива акцентуация върху неговите проблеми, се отчита **среден социално-ролеви статус**. А при игнориране на детските проблеми и негативно отношение – **нисък**.

Представената комплексна типология предоставя възможност за по-лесна ориентация от страна на медицинското лице по отношение на социалната му адаптация:

- Благополучни семейства
- Семейства в риск
- Неблагополучни семейства
- Асоциални семейства

Благополучни семейства

- успешно се справят с функциите си, практически не се нуждаят от професионално подпомагане; бързо се адаптират към потребностите на своето дете; решават успешно задачите и проблемите, свързани с неговото възпитание и развитие. Могат, при необходимост, да бъдат включени в рамките на краткосрочен модел на работа.

Семейства в риск

- характеризират се с наличие на отклонение от широко приетата социална норма. Напр. непълно семейство, семейство с много ниски доходи, с дизадаптивно социално поведение и др. При този тип семейство се наблюдава изразена трудност при решаване на възникналите проблеми и задачи, свързани с детето и неговото развитие.

Неблагополучни семейства

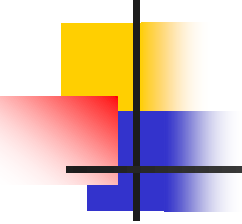
- имат нисък социален статус, който засяга всяка сфера от функционирането им, снижени адаптивни способности; трудности във възпитанието и подпомагането на детето; ниска възпитателна резултатност. За този тип семейства се препоръчва активна и продължителна комплексна работа и поддръжка.

Асоциални семейства

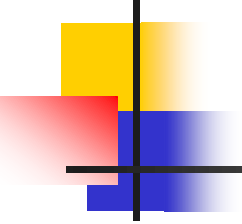

- са тези, с които взаимодействието протича много трудно и наситено с проблеми. Съпрузите имат нужда от коренна промяна на мисленето и поведението си. Обикновено това са лица с асоциално и аморално поведение. Възпитанието на децата е последна грижа и задължение, дори често стават жертва на насилие. Работата с такива семейства е много сериозна и отговорна.

Работата с този тип семейства включва и тесни контакти с правозащитните органи, социалните обществени структури, неправителствени организации и звена, които са в състояние да осигурят необходимата опека и попечителство.

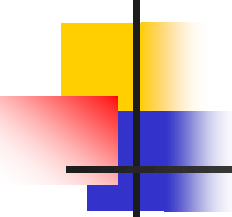
-
-
- Семейства с деца-инвалиди
  - Многодетни семейства
  - Непълни семейства
  - Опекунстващи (хиперпротективни) семейства
  - Семейства с нисък социално-икономически статус
  - Неуспешни семейства (с проблеми в брака)

Комплексната работа със семейството трябва да бъде насочена към:

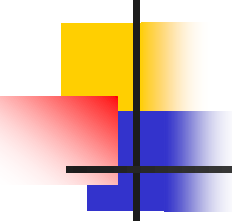
- Подобряване на семейния микроклимат;
- Повишаване възпитателната, специално-педагогическата, психологическа и медицинска култура на родителите;
- Изграждане на положителни отношения в семейството;
- Работа върху изграждане на знания за процесите, които повлияват формирането на детската личност. От тук – знания за целенасочените стратегии и методи, които родителите успешно могат да използват на ежедневно ниво.

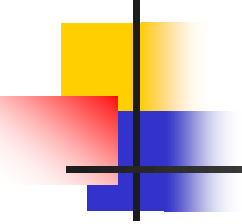

Съществуват няколко *варианта на случаи*, при които детето е с нарушено развитие:

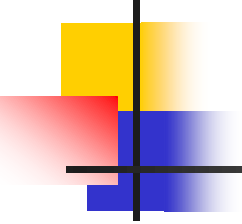

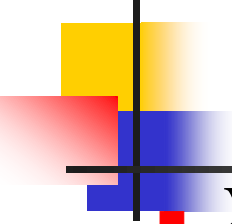
- **Недиагностицирано увреждане.** Често в практиката такива случаи се наблюдават при леките отклонения в развитието.
- **Диагностицирано увреждане**, след което родителите не предприемат необходимите мерки за терапевтиране, рехабилитиране и подпомагане (вкл. и снабдяване с помощни технически средства, апарати и др.)

-
-
- **Диагностицирано увреждане**, с насочване към специално възпитателно или образователно заведение, дневен център (при тежки увреждания). Родителите активно съдействат при настаняване и подпомагане на детето.
  - **Диагностицирано увреждане**, с насочване на детето към интегрирано възпитание и обучение. Родителите активно участват в екипните мероприятия.

-
-
- **Диагностицирано увреждане**, при което родителите са пасивни наблюдатели и не отказват съдействие в екипните интервенции.
  - **Диагностицирано увреждане** на дете без родители. Алтернативи в държавната политика.

-
-
- За да се окаже ефективно въздействие върху детето с увреждане и неговите родители, трябва да се познат отблизо особеностите на развитието му.

-
-
- ***Характеристика на речта и речевото поведение*** (общителност, импулсивност, характер на словесните и несловесните реакции при промяна на средовите условия, общата организация и състояние на речта и др.)
  - ***Поведенчески специфики*** и профил (възбудимост, апатия, афективност, ревност и др.)
  - ***Състояние на психо-моторните процеси*** (внимание, памет, мисловна дейност, бърза изтощаемост, обща и фина моторика, координация и др.)